

Posudek vedoucího disertační práce Petry Ježkové:
OBLEŽEN NÁRODEM DRAMATIKŮ. JAN LIER KRITIK A DRAMATURG
NÁRODNÍHO DIVADLA

U Petry Ježkové byla má školitelská role v mnoha směrech usnadněna: nejenže pracovala zcela samostatně, v termínech plnila doktorandské povinnosti a pravidelně prověřovala nosnost své budoucí disertace publikacemi dílčích statí převážně v Divadelní revui, ale její práci jsem mohl vcelku posoudit, na rozdíl od řady jiných, bez jakéhokoli spěchu či stresu, tj. s potřebným několikaměsíčním předstihem. Její mnohohrstevný portrét dramaturgické a kritické osobnosti Jana Liera, mimochodem osobnosti v české teatrologii, v dějinách divadelní kritiky i praktické dramaturgie dosud značně nedocenené, takto komplexně nikdy neuchopené a nezpracované, je cenný hned v několika ohledech.

Především musí čtenáři imponovat poctivý pramenný výzkum, autorka podnikla zevrubný archivní průzkum a zpracování Lierovy dosud namnoze neuspořádané literární pozůstalosti (mj. v pěti zpracovaných kartonech Památníku písemnictví) a mnoha dalších pramenů. Z nich jsou pro dnešního čtenáře zvláště cenné – vedle Lierovy původní kritické, fejetonistické i beletristické tvorby (mystifikační *Píseň míru!*) – i jeho nikdy nepublikované interní dramaturgické a lektorské posudky na desítky dnes už namnoze neznámých textů. Pohled, který na dějiny českého divadla poslední čtvrtiny 19. století i následné dekády tyto materiály vrhají, je v mnohém objevený a nečekaný. Autorka rehabilituje nejen skutečnou, nedoceňovanou a „neviditelnou“ roli dramaturgie obecně (připomeňme, že Jaroslav Kvapil věděl asi velmi dobře, proč si Liera až do jeho smrti ponechal jako „svého“ lektora i poté, co se navenek role dramaturga a poté šéfrežiséra chopil v novém století sám), ale líčením Lierovy kritické, fejetonistické, překladatelské i „neviditelné“ dramaturgické role zároveň Ježková přináší i jakési „druhé“, „skryté dějiny“ Národního divadla, jeho vývojových a stylových peripetií. Zaplňuje mj. i dosud nezpracovanou „díru“,zející mezi dramaturgickou érou Ladislava Stroupežnického a Jaroslava Kvapila, kde si všímá i působení Lierova předchůdce Bedřicha Frída, a také Lierových prokazatelných osobních zásluh na znovuobjevení Zeyera-dramatika v druhé polovině devadesátých let 19. století. A tím se dostáváme k druhé nezpochybnitelné kvalitě předkládané disertace, a tou je často překvapivý, demytizující, a každopádně „jiný“ pohled na tradičně vykládané události českého divadelního, uměleckého a vůbec kulturního světa posledních desetiletí 19. a prvních let 20. století. A to od vztahu k realismu, naturalismu, symbolismu, nástupu moderny (viz kriticky demytizovaný pohled na skutečnou podobu a roli tzv. *Manifestu české moderny* v devadesátých letech nebo v následující dekádě třeba protestní brožury *Kruhu českých spisovatelů* atd.) – až třeba po Lierovy pionýrské zásluhy o zrod novodobé památkové péče (zde dokonce v několikaletém předstihu před známou Mrštíkovou statí *Bestia*

triumfans). Prostě dějiny českého divadla, kritiky, dramaturgie a kulturního života, viděné prizmatem Lierovy osobnosti, jsou trochu jinými dějinami, než jaké jsme, ať už jako teatrologové či literáti, byli zvyklí číst.

Tento osobně nesmírně zaujatý přístup samozřejmě může přinášet i jisté metodologické problémy, s nimiž a nad nimiž jsme se s autorkou střetávali i potkávali. Někde autorčina zaujatost tématem přecházela až v jistou nekritičnost, v přebírání a v apologetiku Lierových stanovisek za každou cenu (např. v jeho sporech s F.X.Šaldou, s autory Manifestu atd.). Jindy, ve stylistické rovině, to bylo zase možná bezděčné přejímání dobově archaického, a zejména Lierova, slovníku a jeho stylisticky vybroušených (jak autorka sama trefně uvádí „vybroušených až přebroušených“) slovesných postupů. To všechno však jsou – nebo mnohdy už naštěstí jen byly – pouze dílčí průvodní znaky práce jinak po všech stránkách pozoruhodné a zralé, splňující všechny parametry disertační práce, jíž zatím opravdu chybí jen to nejzákladnější: co nejrychlejší knižní publikace.

Z těchto a dalších důvodů samozřejmě doporučuji práci Petry Ježkové k obhajobě.

Prof.PhDr.Vladimír Just CSc.

V Praze 30.3.2012